

PTÁCI

Svaté země

Náš skoro tříhodinový let z Prahy se chýlil ke konci a my už jsme se sázeli, jaký druh uvidíme jako první. Já sázel na nějakého z krkavcovitých ptáků, Vašek na něco z vlaštovkovitých. Nakonec nevyhrál nikdo, prvním druhem po našem přiletu totiž byl – nečekaně – vrabec domácí. Spolu s vrabcem jsme z autobusu na letišti viděli strdimila palestinského, bulbula arabského nebo tímálii šedou. Podle tohoto ptačího složení možná už někteří čtenáři tuší, že náš birdwatcherský výlet směřoval do Izraele.

Den nultý

Autobus nás dovezl na hlavní stanici v Eilat, jednoho z ptačkářsky nezajímavějších měst v západním palearktu. Do hotelu už to pak bylo jen asi 200

Foto: Václav Krížek | vaclavkrizek.cz

metrů. Přivítal nás nesmírně milý recepční a my jsme se rychle ubytovali, abychom stihli ještě před setměním prohlédnout město a pláž.

Před hotelem jsme si připsali další nový druh do našich životních seznamů. Kromě vrabců pokřovních jsme totiž poprvé zapsali i vránu domácí, druh, který byl do Eilatu zavlečen lodní dopravou až z Indie a nyní je ve městě všudypřítomný. V nedalekém parku jsme zaznamenali i první ptačí migranty – dvojici dudků chocholatých. Rychle jsme si připravili foťáky a těšili si, že si je hezky nafotíme.

prvé jsme si také všimli alexandřů malých. V Eilatu jsou naprosto běžní hnízdiči a zvláště po ránu se jejich letky jako stíhačky prohánějí nad městem. Se stávajícím vývojem početnosti tohoto druhu stejný scénář čeká nejspíš mnoho metropolí i v Evropě.

Skrze město, které je větší, než se na první pohled zdálo, jsme konečně se západem slunce dorazili k moři. Rozestavili jsme stativák a začali prohlížet racky, kteří seděli na bójkách a molech všude kolem. K naší radosti jsme viděli 37 racků bělookých, nádherných racků, kteří patří k nejvzácnějším zá-

Vrána domácí a nejrozšířenější městský predátor. Foto: Jan Grünwald

Z vyprávění jsme totiž věděli, že dudci, kteří přes město táhnou, jsou často velmi málo plaší. Neplatilo to však pro tyto dva jedince. Než jsme stihli vůbec zaostřit a zakomponovat, oba se vznesli a rychle letěli pryč. Kromě bulbulů, kteří v Eilatu hrají podobnou roli jako u nás kosi černí, zpívaly v centrálním parku z mnoha míst i hrdličky senegalské. Po-

stupcům racků na světě. Racek bělooký nebyl jediným nevšedním druhem racka, kterého jsme na pláži viděli. Spolu s „chechtáky“ totiž všude kolem seděli a létali i rackové tenkozobí.

Den první

V noci jsem nemohl spát. Jednak v pokoji naproti hlučeli naši polští spolubydlící, kteří evidentně přijeli do Eilatu za něčím jiným než za ptáky, a jednak jsem se nemohl dočkat, až vyrazíme poprvé pořádně pozorovat do neznáma. Budík zazvonil asi půl hodiny poté, co šlo obyvatelstvo protějšího pokoje spát. My jsme poměrně rychle vstali, odflákli snídani a vyrazili do tmy. Ukázalo se, že na North Beach, kam naše ranní cesta směřovala, je to pěšky docela daleko. I když cesta z hotelu na pláž vedla pouze zástavbou, ptáci se nám tak docela nevyhnuli. Na římsách hotelu posedávali poměrně velcí tmaví ptáci, kteří se ozývali velmi pronikavým hlasem. Po nějaké chvíli jsme poznali naše první špačky Tris-tramovy.

Když jsme konečně dorazili na legendární pláž, přivítaly nás první čejky trnité. Okamžitě jsme je začali „kropit“ svými foťáky, především proto, že jsme v tu chvíli ještě netušili, jak moc běžný pták tady čejka trnitá je. Po pláži běhalo mnoho chocholoušů obecných, na bójkách sedělo pár rybáků černozobých. Na místě, kde se vléval kanál do moře a kde obvykle loví volavka západní, lovila malá bílá volavka. Po počáteční radosti z nového druhu jsme vystřízlivěli – na svých fotografiích jsme totiž poznali starou známou volavku stříbřitou. Všechno nám ale vynahradila její snížená plachost. Nechala se pěkně fotit i z malé vzdálenosti, dokud ji nevyplašil zřízenec, který uklízel pláž od naplavenin. Marně jsme vyhlíželi rybaříky jižní, zato jsme ale viděli hejno čírek modrých, které využily zátoku Rudého moře k tahové zastávce. Bylo velice zvláštní pozorovat druh, který známe z našich rybníčků, létat s mořem v pozadí okolo velkých lodí.

Než jsme se vydali do půjčovny aut, prošli jsme ještě kanál, který ústí do moře. Narazili jsme na mnoho druhů bahňáků a taky na první z mnoha prinií, další druh do našich palearktických birdlistů. Hned po-

tom, co se nám podařilo půjčit auto, jsme bez otálení vyrazili prozkoumat místo, které mě osobně zajímalo v okolí Eilatu asi nejvíc – Eilat International Birding Center. Toto středisko stvořené pro ptáky zahrnuje několik rybníčků a přilehlý, poměrně velký zavlažovaný park. V centru probíhá každý den kroužkování ptáků, při kterém se v době naší přítomnosti chytil třeba chrástal malý nebo sedmihlásek šedý. V parku přilehlém k centru se prohání mnoho vlh proměnlivých, a také nespočet bahňáků. U spuštěné nádrže jsme se slušně vyváleli po zemi, když jsme fotili slavíka modráčka nebo konipasa citronového. Velkou radost nám udělal lyskonoh úzkozobý, který odpočíval na ostrůvku v odsolovací nádrži. Byl jedním z prvních lyskonohů, kteří v tomto roce do Eilatu na tahu dorazili.

Severně od Eilatu se rozkládají dvě poměrně proslavené lokality. Protože zdejší ornitologové mají smysl pro kreativitu, jmenují se tyto dvě místa velice nápaditě – KM19 a KM20. Oproti očekávání tyto dvě lokality neleží na příslušném kilometru přilehlé silnice a za celou dobu svého pobytu jsme neodhalili, podle kterých kilometrů se tyto lokality vlastně jmenují. V každém případě společně tvoří velmi vhodná dvě místa k návštěvě. Přestože se u obou jedná o vodní nádrže, jejich charakter je odlišný. V případě KM19 se jedná vlastně jen o jednu větší nádrž, které se říká „sewage pond“, což znamená něco jako nádrž na odpadní vody. Břehy této malé

Čejka trnitá v ranním slunci. Foto: Jan Grünwald

Volavka stříbřitá lovila na místě, kde je obvykle pozorována volavka západní. Foto: Jan Grünwald

vodní plochy jsou porostlé poměrně hustou rákosinou, která skrývá ne jeden ptačí klenot. Zároveň to také byla naše první zastávka po birding centru. Nic speciálního nás tu ale nečekalo, i přesto nás ale potěšila alespoň volavka vlasatá, která se najednou vynořila z rákosí a přeletěla nad hladinou do rákosiny naproti. Pak už jsme pokračovali na solné nádrže KM20. Při výjezdu na vysokou hráz nádrží jsme poprvé vyzkoušeli ohněm svůj vypůjčený Hyundai i20, který si s námi zažil za ten perný týden své.

birderů, kteří jsou obvykle velmi sdílní. Informace o vzácných ptácích se tu nesou dost rychle a u rarity se tak schází opravdu poměrně mnoho milovníků ptactva. Když se slunce naklonilo nízko nad obzor, vykreslilo nádherné barvy na horské masivy na jordánské straně údolí, ve kterém město Eilat leží. Za krásné scenerie jsme se tak schovali na břehu nádrže a začalo čekání na stepokury. Čekání to ale nebylo dlouhé, protože stepokur se objevil poměrně brzy, navíc krásný sameček.

Hned, jak jsme se dostali nahoru, rozprostřel se nám výhled na několik velkých slaných vodních ploch. Dvě z nich byly plné plameňáků růžových. Nádrže byly také plné vrubozobých, například lžičáků pestrých, husic liščích nebo i ostralek štíhlých. Z okolí se neustále ozývaly všudypřítomné prinie obecné. Dostavily se také první rarity. Mezi plameňáky růžovými se zdržoval také jeden plameňák malý, teprve devátý zastižený v západním palearktu. Na děličce mezi dvěma nádržemi se zdržovala také keptuška běloocasá.

S počínajícím soumrakem jsme se ale s nádržemi plnými bahňáků rozloučili a rychle se vrátili na KM19. Tato nádrž je totiž už po dlouhá léta známá tím, že se sem každý večer přilétají napít krásní a vzácní stepokuri pruhovaní. Na hrázi jsme potkali skupinu místních birderů, kteří nám dali rady, jak nejlépe stepokury pozorovat. Vůbec na všech známějších lokalitách tu potkáte poměrně velký počet

Jedním z nejběžnějších pěvců na tahu byl v době naší návštěvy slavík modráček. Foto: Jan Grünwald

Přešel pomalu kolem nás, došel až k vodě a napil se. Poté od vody poodešel a chvíli stál na břehu. Najednou vydal zvláštní volání, zamával křídly a odletěl do temné noci.

Po tomto intenzivním zážitku jsme ještě neměli dost. Dostali jsme totiž doporučení od Noaha z Birding Center, že se v oblasti mezi lokalitami KM19 a KM20 na cibulových polích vyskytují lelci světlí a občas sedají přímo na silnici a do jejího okolí. S nadšením jsme se tedy podle jeho instrukcí vydali na popisované místo. Bohužel se však nezadařilo a lelci nám pro ten den zůstali skryti. Potěšil nás jenom gekončík, kterého jsme si všimli ve světlech našeho automobilu. V terénu jsme strávili přes 14 hodin.

Den druhý

Druhý den se vstávalo podstatně hůř. Projevil se pozdní návrat z nočního birdingu předešlý den a velmi brzké vstávání – už ve 4 hodiny a 30 minut. Po rychlé přípravě jsme vyrazili na první pozorovací místo. Byly jím Se'ifim Plains, které leží asi 20 km severně od Eilatu. Slibovali jsme si od nich druhy pouštního charakteru, kvůli kterým sem jezdí mnoho birdwatcherů. Zvláště jsme se těšili na skřivany dudkovité, kterých tu prý bývá spousta.

*Chystáme se na výpravu na Se'ifim Plains.
Foto: Jan Grünwald*

Záhy po opuštění automobilu se projevila zásadní chyba, kterou jsem udělal. Nevzal jsem si do Izrae-

le žádné teplé oblečení kromě jedné tenké mikiny. Hrubě jsem podcenil teplotní výkyvy, které v místní polopoušti přes den a noc nastávají. Venku bylo pouhých 6 stupňů a mikina byla na zahřátí opravdu malou pomocí. Navíc vanul studený vánek, který situaci nijak nepomáhal. Trochu jsem doufal, že se brzy ukáží druhy, které toužíme spatřit, a že díky tomu na vlezlou zimu zapomenou. Ani to se však nestalo. Ukázalo se totiž, že naše velmi brzké vstávání tady na ptáky zásadní není. V šest hodin totiž ještě ptáci nebyli zdaleka aktivní.

Skřiván pouštní skvěle splýval s kameny v okolí parkoviště. Foto: Jan Grünwald

První pták, respektive dvojice ptáků, která se ukázala, byl další druh, který nikdo z nás předtím nikdy neviděl – prinie křovinná. Prinie vyletovaly z nízkých keřů, které se táhly po Se'ifim Plains, a ozývaly se typickým varovným hlasem, když spatřily narušitele. Vstoupili jsme do úzkého údolí mezi kopci a doufali, že se ptáci časem ukáží. Po nějaké době se přeci jen ukázal poměrně překvapivý druh – další dudek. Zajímavé bylo, že seděl v jediném pruhu zeleně široko daleko, ve kterém se držel. Ptákům na tahu totiž nezbyvá nic jiného než tyto zelené koridory využít pro občerstvovací pauzy, a proto můžeme i v poměrně malém pruhu zeleně vprostřed ničeho narazit na zajímavé hosty. Dudek nás provázel i následujících pár desítek minut našeho pozorování.

I přes velkou snahu a 6 nachozených kilometrů skrz nízký keřovitý porost jsme nenarazili na mnoho ptáků, jak jsme doufali. I tak nás ale potěšili skřivanci krátkoprstí a bělořit černohřbetý. Zpátky u auta se ukázali sympatičtí skřivani pouštní, kteří se perfektně maskovali mezi stejnobarevnými kameny.

S rozpačitým dojmem jsme se rozhodli projet ještě několik vádí jen tak naslepo. První zastávka byla ale na kamenité poušti bez vegetace velmi blízko parkoviště v Red Canyonu. Zaznamenali jsme totiž nad sebou prvního krkavce hnědokrkého na našem výletu. Na kopečku vedle silnice jsme zaregistrovali pohyb ptáků, a tak jsme opustili pohledem krkavce a vydali se tam. Našli jsme tam prvního a zároveň jediného pózujícího skřivana růžkatého naší výpravy. Bohužel nám tetelící se vzduch a protisvětlo nedovolily udělat dobrý záběr. Za zády nám létal trochu ochotnější bělořit pustinný. Ve vádí, které jsme našli několik desítek metrů od tohoto místa, jsme pak narazili na budníčky balkánské, břehule hnědé, bulbuly arabské a další nový druh pro výpravu: skalníčka černoocasého.

Odpoledne jsme se zastavili povinně na KM19 a KM20, druhové složení zůstalo dosti podobné: sbírka bahňáků, růžový plameňák a tradiční kulisa ze zpěvu prinií.

Od KM20 jsme vyrazili na další, dalo by se říci legendární, lokalitu – kruhová pole v Yotvatě. Tato zemědělská oblast je známá tím, že láká velké rarity, kterými jsou třeba kulík kaspický nebo výr bledý. Měli jsme velké štěstí, protože se zrovna dnes, dříve než obvykle, podařilo jednoho kulíka kaspického najít. Od německého birdwatchera jsme dostali přesnou lokaci a opravdu se nám ho podařilo velmi rychle najít. Během naší návštěvy se u něj vystříдалo hned několik výprav twitcherů.

Kulík kaspický v zimním šatu. Foto: Jan Grünwald

Yotvatu jsme několikrát projeli a rozhodli jsme se počkat na setmění. Je tu totiž už několikátým dnem hlášen výskyt výra bleďého. Poměrně nedlouho po nálezku kulíka nacházíme další vzácnost – malé hejňko kalandry dvousvrnné. Mezi dalšími krásnými druhy, které jsme tu během své návštěvy objevili, bych měl zmínit například hýly pouštní, kteří nám předvedli své kontaktní hlasy, které zní trochu jako zvuky z Hvězdných válek. Setkali jsme se i s dvojicí čápů bílých nebo také s bramborníčkem sibiřským. Když se začalo stmívat, začali se ozývat dytíci úhorní, přes den jakoby neviditelní ptáci. Přeletěl nás také jeden moták stepní a tři motáci pilichové.

Když se snesla noc, vyrazili jsme do terénu s jasným cílem – najít lelky světlé a pokusit se spatřit i výra bleďého. První úspěch na sebe nenechal dlouho čekat. V kuželu našich světel se asi po dvou stech ujetých metrech objevil velký pták.

Hýl pouštní. Foto: Jan Grünwald

Byl to lelek světlý. Po chvíli se objevil i druhý jedinec. Viděli jsme jejich temné siluety, jak létají nad cibulovým polem vedle nás. Jeden z lelků se usadil v našich světlech v poli před námi. Vaškovi se podařilo ho dokonce vyfotit.

Když jsme se lelků dosyta nabažili, pokračovali jsme dál v kontrole okolních polí s vidinou výra. Na jedné cestě se nám podařilo s autem zajet do hlubšího písku a museli jsme roztlačovat. Naštěstí se auto brzy rozjelo a my mohli jet dál. Výr se však ani po několika kolečkách po okolí neukázal. Únava se začala dostavovat a náš vysněný druh se nám začal vzdalovat. Yotvata už mizela za námi a my začali přemýšlet, jak využijeme další den.

Den třetí

Rozhodnutí padlo na výlet do Holland Parku – botanické zahrady na okraji Eilat, která láká k zastávkám mnoho tažných ptáků, jako ostatně každá zelená

plocha tady. Zeleně tu totiž není moc a ptáky tak najdete téměř v každém keři. Místo je asi 5 minut jízdy od hotelu, a proto jsme si mohli trochu přispat. Park naše očekávání však nenaplnil. V keřích jsme našli několik druhů pěvců, jako třeba slavíka modráčka, pěnice pokrovní nebo skalníčka. Nad hlavami nám prolétl moták pochop, káně lesní, ruská a majestátní orel stepní. Docela nás potěšily koroptve arabské, které pobíhaly na kamenitém svahu a skvěle splývaly s okolím.

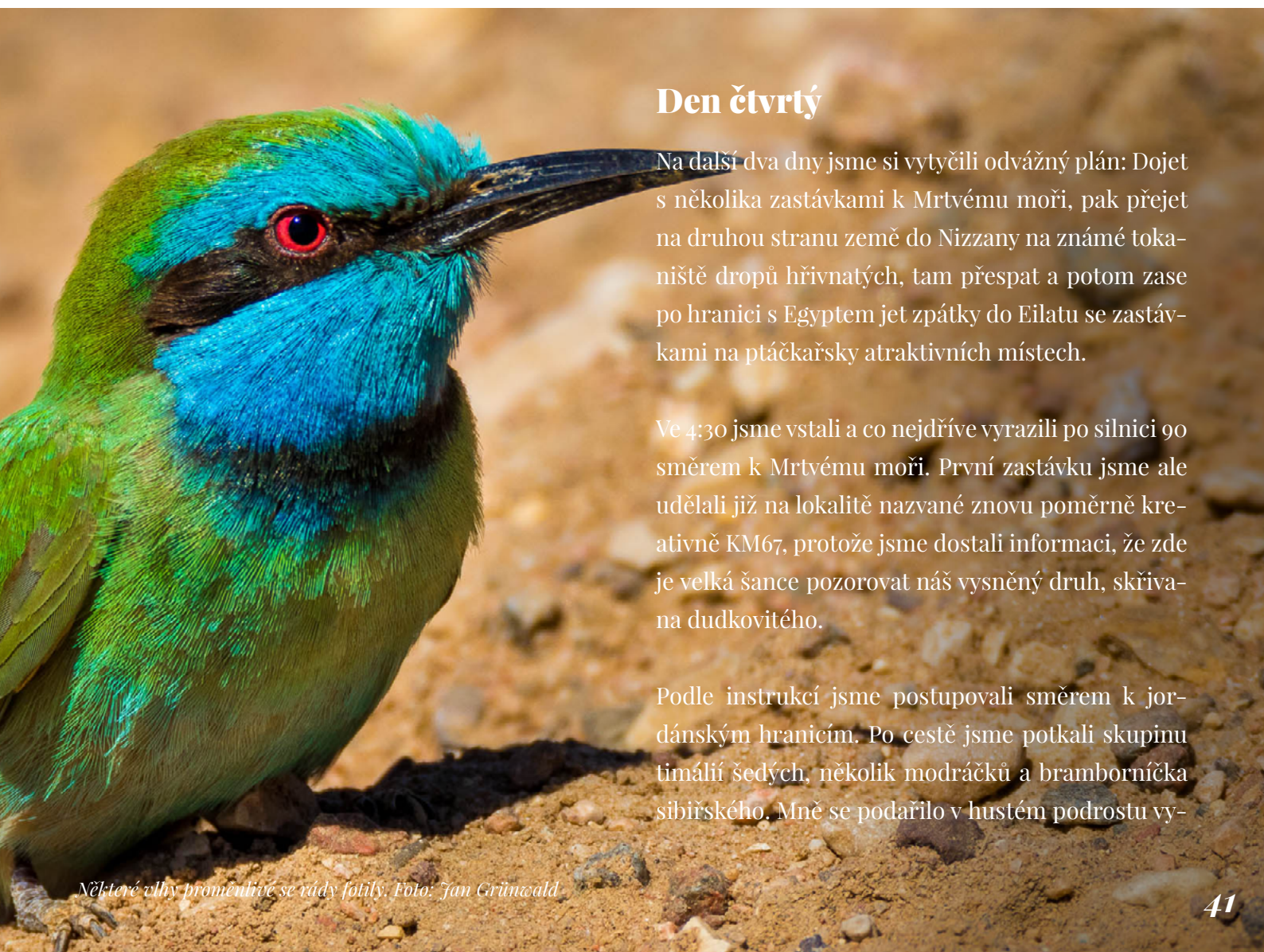
Zbytek dopoledne jsme strávili v Birding Center. Viděli jsme i nějaké zajímavé odchyt, například sedmihlásku šedého nebo chřástala malého. Vyrazili jsme na odsolovací nádrže vedle Birding Center sčítat bahňáky s německým birdwatcherem Stefanem, kterého už jsme v minulých dnech potkali. Při důkladném sčítání jsme našli 15 druhů těchto ptáků. Pro zajímavost uvádím, že Stefan napočítal 296 jespáků malých nebo 169 kulíků písečných, což jsou pro našince čísla vsutku kosmická. Když jsme se

dívali po bahňácích na odsolovacích nádržích, letmo jsme zahlédli i rorýse velkého a protáhlo nad námi několik dravců, včetně jednoho orla nejmenšího.

Kousek od Eilatu se v horách nachází dva pozorovací body na sledování tahu dravců, čápů a rorýsů. Sem také vedla naše cesta po obědě. Když jsme na místo dorazili, tyčila se nad námi hora a my jsme poměrně vysoko nad sebou zahlédli pozorovatele na židli se stativovým dalekohledem. Když jsme se k němu vyškrábali, dozvěděli jsme se, že tady tráví každý den 8 až 10 hodin a nepřetržitě sleduje migraci. Údaje, které tady nasbírám, pak mohou zájemci sledovat na internetu. Pod spalujícím sluncem tady zaznamenává druhy, jako jsou orel kejklíř nebo jeřáb panenský, případně hejna čápů, čítající často až tisíce jedinců. Nicméně, jak nám řekl, se stává, že někdy za celé hodiny sezení nevidí nic.

Během naší návštěvy třeba proletělo jen devět kání lesních ruských a jeden orel stepní. V okolí se nám podařilo vidět a fotit charismatického strnada pruhovaného nebo další koroptve arabské. Oba druhy se na skaliskách, která nás obklopovala, parádně vyjímaly.

Pozorovací bod byl po cestě na Se'ifim Plains, a tak jsme se rozhodli dát této lokalitě další šanci. Bohužel, ani tentokrát jsme příliš nezabodovali a pozorovali jsme jen 9 druhů. Poprvé jsme tu ale viděli orebice čukar, které se pásly mezi nízkými keříčky. Byli jsme až překvapeni, že jsme je při minulé návštěvě nevyplašili z podrostu.

Den čtvrtý

Na další dva dny jsme si vytyčili odvážný plán: Dojet s několika zastávkami k Mrtvému moři, pak přejet na druhou stranu země do Nizzany na známé toka-niště dropů hřivnatých, tam přespat a potom zase po hranici s Egyptem jet zpátky do Eilatu se zastávkami na ptáčkařsky atraktivních místech.

Ve 4:30 jsme vstali a co nejdříve vyrazili po silnici 90 směrem k Mrtvému moři. První zastávku jsme ale udělali již na lokalitě nazvané znovu poměrně kreativně KM67, protože jsme dostali informaci, že zde je velká šance pozorovat náš vysněný druh, skřivana dudkovitého.

Podle instrukcí jsme postupovali směrem k jordanským hranicím. Po cestě jsme potkali skupinu timálií šedých, několik modráčků a bramborníčka sibiřského. Mně se podařilo v hustém podrostu vy-

Skřivan dudkovitý má nesmírně charakteristický hlas. Foto: Jan Grünwald

fotit pěnici bělohrdlou, která byla na špatné fotce takak určitelná. Další druh pro naši výpravu.

Když jsme došli k pravé písečné poušti, už jsme téměř ani nedoufali, že se nám skřivana podaří objevit. Šli jsme podél hranice a já už přemýšlel nad tím, jak půjdeme zklamaně zpět k autu, když se najednou ozval zvláštní hlas, který dobře znám z nahrávek. Táhlé podivné hvízdání, které se neslo z oblasti, od které nás dělil ostnatý drát. Zpívající skřivan dudkovitý!

Hned jsme po něm začali pátrat vším možným, ale hlas utichl a žádného ptáka jsme neviděli. Pokračovali jsme tedy podél drátů směrem, odkud přicházel hlas. Už se ale neozeval.

Zničehonic se ozval Kuba, že ho našel. Nejdřív jsem tomu nevěřil, ale to už jsem si stoupl ke stativáku a všechny mé pochyby byly zahrnány. Pár skřivanů

dudkovitých se procházel asi dvě stě metrů od nás. Pořizujeme dokumentační fotky. Skřivaní štěstí se na nás ale usmálo a oba jedinci vzlétli a usedli až kousek od nás. Fotíme jak blázni a Kuba si natáčí digiscopingem, jak samec zpívá.

Po cestě zpátky znovu potkáváme timálie šedé a nad hlavami nám létá vlha proměnlivá. Úspěšný začátek dlouhého dne.

Po cestě jsme zastavili na benzínové pumpě, kde nás sledovalo několik konipasů bílých. Také jsme odbočili k jednomu kibucu, vedle kterého měly být nějaké vodní nádrže. Žádné jsme však nenašli, a proto jsme pokračovali dál. Následující zastávka byla až téměř u Mrtvého moře, na nádržích, které se nazývají Navit Pools. Zastavili jsme na odbočce nad nádrží a se stativákem jsme se postavili těsně před ceduli, která hlásí „Danger mines“ (Pozor, miny). Téměř okamžitě jsme zaslechli druh, kvůli

kterému jsme přijeli – rákosníka hlučnohlaseho. Na nádržích nacházíme přes 250 lžičáků. Ukázalo se také šest poláků malých. Viděli a slyšeli jsme i nějaké bahňáky, například vodouše kropenatého.

Přes jednu další zastávku, kde jsme neúspěšně hledali vrabce moabského, jsme se dostali do údolí Ein Gedi. Toto místo je zřejmě atraktivní nejen pro turisty, ale i pro místní. Je tu mnoho autobusů se školáky a před vstupem do rezervace je opravdu rušno. Hned na parkovišti jsme narazili na extrémně krotké špačky Tristramovy. Vašek byl unaven z řízení a nelíbily se mu davy před vstupem, a proto jsme vyrazili vstříc návalu lidí s Kubou sami. Vstup do zahrady stál asi 7 šekelů a cesta nás zavedla do zelené oázy okolo malého potoka, který tekl údolím z hor.

Ptáků se ale mnoho neukazovalo, ozývala se izra-

elská klasika – hrdličky senegalské, prinie obecné, bulbulové arabští. Ve vyšších partiích údolí nás ale potěšil druh, který jsme tu trochu čekali – krkavec krátkoocasý. Navíc se nám otevírají krásné pohledy do údolí a konečně vidíme damany skalní, kteří se navzdory velkým davům, které proudí kolem nich, naprosto nerušeně povalují na skalních římsách. Jednoho dokonce pozorujeme, jak šplhá po rákosí, div že se nepřevrátil a nespádl na zem. Vskutku bizarní zvířata.

Původní plán vykoupat se v Mrtvém moři byl odvolán, když jsme zjistili, že potřebujeme z Ein Gedi vyrazit hned do Nizzany, abychom tam byli ještě za světla. Ptáci jsou pro nás tady to hlavní a taky se to na našem itineráři velmi projevuje.

Stoupali jsme od Mrtvého moře do vyšších nadmořských výšek, kde se začal rychle měnit i ráz krajiny.

Špačkové Tristramovi loudili spolu s holuby v Ein Gedi kus žvance od turistů. Foto: Jan Grünwald

Kolem nás bylo o poznání více zeleně, která přeci jen našemu pohledu po dnech strávených v poušti velmi lahodí. Po cestě jsme se zastavili u nádherného orlíka krátkoprstého, který letěl podél silnice. Kromě něj jsme také viděli ze silnice přistávajícího jeřába popelavého.

Pozdě odpoledne jsme dorazili do oblasti Nizzany a projeli jsme až do oázy Ězuz. Po krátké oddechové pauze vyrážíme za ptáky. Kromě druhů, které jsme pozorovali už dříve, narážíme také na strnady šedokrké, které nějakou chvíli nadšeně fotíme ve světle zapadajícího slunce. Ukázala se také samice motáka pilícha, několik dudků a budníčci balkánští. Když soumrak postoupil, téměř jako na zavolanou se ozvali kalous ušatý a sýček. Spěchali jsme směrem k sýčkovi, u kterého už byl Vašek, ale než jsme k němu dorazili, odletěl a už se nevrátil.

Jak se nad kamenitou krajinou snesla tma, museli jsme se vydat ke svému nocovišti. K přespání nám pro tuto noc posloužil starý odstavený vagon, upravený jako pozorovatelná, a přilehlé parkoviště ne-

daleko tokaniště dropů hřívnatých. Před spaním jsme se zabavili focením noční oblohy, se kterým nikdo z nás neměl skoro žádné zkušenosti. O to větší napětí panovalo, když naše závěrky cvakly. Vašek jakožto nejnadšenější fotograf měl fotky nejlepší, ale i mině s Kubou pár fotek vylezlo. Během našeho focení oblohy nás doprovázely zvuky noční pouště. Ze dvou stran se ozývali sýčkové, sem tam se z různých směrů ozval dytík úhorní. Jako zlatý hřeb se v momentě, kdy jsme se už ukládali ke spánku, ozvalo několik pouštních vlků, jeden z nich velice blízko k nám. Osobně jsem z toho nebyl tolik nadšený jako kluci. Ti totiž spali v autě, já spal sám v otevřeném vagonu.

Nutno podotknout, že tahle noc byla sice krásná, ale nedá se říci, že bych se vyspal. Podcenil jsem počasí a také mocnost karimatky, a tak jsem se neustále převaloval a po nějaké době se i klepal zimou. Asi v půl čtvrté ráno už jsem jenom seděl na lavičce, čekal na rozbřesk a poslouchal zvuky, které se nesly noční scenérií.

Náš nocleh za svitu hvězd. Foto: Václav Křížek | vackrizek.cz

Den pátý

Kluci vstali něco před pátou. Kuba skoro hned přišel se stativákem a jakmile to podmínky dovolily, hledali jsme dropa a další ptáky v kamenité krajině před námi. Měli jsme štěstí, drop se objevil docela rychle. Dokonce se nám podařilo najít samce dva. Sledujeme nesmírně zvláštní tanec samce, který s nafouklou hřívou a za stálého kývání těla pobíhá mezi hromadami kamenů. Na focení je ale moc daleko a naše jediná šance, jak toto divadlo zachytit, je digiscopovat skrze stativák.

Blízko dropa jsme našli také několik běhulíků plavých, kterých je tu v okolí podle různých reportů mnoho. Mezi další zajímavé druhy, které jsme tu potkali, patří i poštolka jižní, která usedá na elektrické vedení nedaleko nás, nebo také stepokur korunkatý, který kolem nás prolétá. Naše sbírka bělořitů se rozrůstá o asi nejvzácnějšího bělořita pouštního. Těchto ptáků je tu opravdu široká paleta druhů a na své výpravě jsme viděli sedm z nich.

Slunce se na obzoru zvedlo výš a my jsme se chtěli podívat na sladkovodní nádrže poblíž Nizzany, ke kterým se každý den okolo deváté hodiny ranní slétají stepokuři k pití. Už po cestě k nádržím jsme zaznamenali další nové druhy, a to zvláštní majnu obecnou a skalníka modrého, který seděl na ruinách jakési zničené budovy. Příjezdovou cestu k nádržím jsme hledali docela složitě, ale nakonec se daří. Hned poté, co jsme autem vyjeli na vyvýšenou hráz, jsme zpozorovali kachny divoké, lžičáky, čírky a taky mnoho bahňáků, jako například všudypřítomné čejky trnité nebo jespáky bojovné. Na hladině jedné z nádrží se houpalo také několik potápek malých. Ukázali se i ptáci, které jsme chtěli vidět nejvíc – stepokuři. Viděli jsme dva druhy, a to stepokury saharské, kterých přiletěla celá skupina, a dva stepokury písečné. Nakonec nad nádržemi

*Stepokur písečný startuje po zastávce na pití.
Foto: Jan Grünwald*

zakroužilo malé hejno deseti pelikánů bílých. Pomalu nadešel čas, abychom se vydali zpět směrem na jih. Samozřejmě s četnými zastávkami. Jednu zastávku jsme strávili v parku Bena Guriona, kde jsme se svými velkými foťáky a dalekohledy mezi školou povinné v naleštěných uniformách příliš nezapadli. V parku jsme viděli dosti opožděného drozda zpěvného; nad údolím, do kterého jsme shlíželi, se vznášela káně bělochvostá. Na prašné ploše vedle parkoviště se spolu s chocholoušem procházel i skřivan pouštní – přesně v úrovni, ve které by si ho fotograf přál mít pořad.

Zastavili jsme se i v kibucu Lotan, kde lákají na birding center. Toto centrum je ale zřejmě aktuálně neaktivní. I tak jsme ale v kibucu na pěkné ptáky narazili. Několik dudků doplnil i rehek zahradní, strnad šedokrký a dokonce jsme zaznamenali jednoho z prvních táhnoucích lejsků černokrkých.

Den jsme zakončili v údolí Ovda nedaleko letiště. Kromě čápů černých a dvaceti stepokurů sahar-
ských jsme ale nic moc neviděli.

Den šestý

Poslední celý den v Izraeli jsme začali trochu ne-
tradičně – fotograficky. Měli jsme objednané dva
profesionální fotokryty umístěné v Eilat Birding
Center, jeden u jezera a jeden u menšího pítka pro
pěvce. Vyrázili jsme tak, abychom byli na místě ješ-
tě za šera. Kluci šli fotit k pítku pro pěvce, já jsem
znovu osaměl v krytu u jezera. Problém tohoto kry-
tu se ale ukázal být v tom, že místo kolem krytu si
k hnízdění zabraly čejky trnité, které agresivně vy-
háněly všechny ptáky, kteří se pokusili v laguně při-
stát. Fotil jsem tak skoro pořád tento druh a jen ob-
čas nějaké pěvce, kteří chodili opravdu velice blízko
krytu. Když se čejky na chvíli vzdálily, přistáli blízko
mě i nějací další bahňáci, v čele s mým oblíbeným
vodoušem štíhlým.

Po nějaké době jsme se v krytech vystřídali. Já měl
kliku, když jsem už po cestě viděl na kamenech lin-
dušku úhorní, a navíc se mi pak ke krytu přiletěla
ukázat krásná hrdlička kapská, která patří mezi sil-
ně ubývající druhy.

Když v krytech počalo panovat nesnesitelné vedro,
vydali jsme se na tradiční návštěvu KM19 a KM20.
Kromě druhů, které jsme tu viděli už dříve, se tu
však nic nového neukázalo.

Odpoledne patřilo vracení auta do půjčovny. Mu-
sím uznat, že poměrně malý Hyundai i20 zvládl
naše bláznivé výlety naprosto bravurně a ve štychu
nás nenechal. Byli jsme trochu napjatí, co řeknou
na kobereček, který jsem poměrně solidně zapra-
sil blátem z bot, ale nakonec se ukázalo, že vcelku
zbytečně.

*Rybařící jižní loví na plážích i nad říčním korytem.
Foto: Jakub Macháň*

Hrdlička kapská u pítka. Foto: Jan Grünwald

Pěnice turecká nám udělala velkou radost na konec našeho výletu. Foto: Jakub Macháň

Navečer jsme se vypravili na North Beach, kde jsme doufali v několik druhů, které nám prozatím unikaly, hlavně pak v tereje žlutohého. Ten bohužel na bójkách neseděl. Ukázal se ale konečně trochu lépe rybařík jižní, který lovil v říčním korytu.

Den poslední

Ráno patřilo pěší výpravě na North Beach. Měli jsme štěstí na dobře pózující racky tenkozobé a bělooké, také se nechal vyfotit rybařík jižní, kterých u pláže přibýlo – napočítali jsme tři jedince.

V příbřežních vodách lovil v krásném světle rybák severní, pouštěl se elegantně z výšky střemhlav do modré vody, kde chytal malé rybky. Ani ten den ale náš vysněný „brown booby“ – tedy terej žlutohý – na svém oblíbeném místě na bójkách neseděl, a tak jsme museli alespoň pro tento výlet dát tomu-

to druhu sbohem. Sbohem jsme museli časem dát i celé North Beach.

Po cestě zpět k hotelu nás napadla zajímavá myšlenka – navštívit ještě jednou Holland Park. Chvíli jsme si tu myšlenku převalovali v hlavách a nakonec se rozhodli, že tam přeci jen vyrazíme. Vzali jsme si taxi a za několik šekelů jsme za pár minut vystupovali vedle parku, ve kterém jsme minule neměli moc štěstí.

Poslední výprava nás ale nechtěla zklamat. Nejen, že některé běžné druhy docela hezky zapózovaly pro naše objektivy, ale ukázaly se i druhy, které jsme tu minule neviděli. Například nepřilíš stydliví hýlové pouštní nám poseděli na kamenech nedaleko skupinky koroptví arabských. Jen několik málo metrů od nás rozčileně přeletoval a vyzpěvoval skalníček černoocasý. Pod trnitým keřem s opa-

danými bobulemi se krmily timálie šedé. Tento druh používá zajímavou strategii krmení – jeden pták vždy hlídá na vrcholku keře, zatímco ostatní se krmí. Zlatým hřebem ale byl nález pěnice turecké, která se symbolicky proplétala keřem, před kterým byla cedulka právě s medailonkem tohoto druhu. Zachytit ji na fotografii dalo docela práci, ale Kubovi se jednou podařila vyfotit i tak, že je dobře vidět.

Bohužel, setkáním s pěnicí tureckou naše výprava za ptáky Izraele skončila. Byl to nesmírně náročný týden, během kterého jsme pozorovali 160 druhů ptáků, z nichž mnohé jsme viděli poprvé v životě. Jak už tomu tak bývá v nových místech, spousta ptáků nám určitě kvůli absenci zkušeností unikla, nicméně i to je další důvod, proč se tam chceme vypravit v budoucnu znovu. Vzhledem k tomu,

že Izrael je jedním z hlavních míst migrace mnoha druhů, každým dnem se složení ptáků na zdejších lokalitách mění. Během naší návštěvy se bohužel téměř zastavila migrace dravců a co se pěvců týče, táhly hlavně pěnice pokřovní, které z domova známe velmi dobře. Opravdu velké hejno jsme potkali pouze jednou, a to přibližně pět set čápů bílých, kteří se z ničehonic objevili nad silnicí, po které jsme jeli. Věřím, že při naší další návštěvě se dočkáme, podobně jako letos, spousty nových a krásných ptačích zážitků.

Díky klukům, Vašku Křížkovi a Kubovi Macháňovi, za nezapomenutelný výlet a vám, čtenářům, za přečtení.

Jan Grünwald

Pro Avifaunu z North Beach, Honza Grünwald Foto: Jan Grünwald

